

Савельєва О. М., лаборант кафедри земельного та аграрного права Національного університету «Юридична академія України імені Ярослава Мудрого»

ПРО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТАЛОГО СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОГО ВИРОБНИЦТВА ЯК ПРЕДМЕТ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ

У зв'язку з поставленою метою України вступити до Європейського Союзу, з'явилися нові вектори розвитку вітчизняного аграрного законодавства. Стратегічним напрямом в цій сфері стало прийняття і реалізація положень Закону України від 18 жовтня 2005 р. № 2982-IV «Про основні засади державної аграрної політики на період до 2015 року».

Ключовим напрямом реалізації цього Закону є забезпечення сталого розвитку аграрного сектору, який включає сталий розвиток сільськогосподарського виробництва. Останній, в свою чергу, направлений на: (1) підвищення конкурентоспроможності сільськогосподарського виробництва; (2) забезпечення економічної ефективності сільськогосподарського виробництва; (3) розвиток органічного сільськогосподарського виробництва; (4) впровадження стандартів безпеки продуктів харчування та підвищення якості сільськогосподарської продукції відповідно до вимог СОТ і ЄС; (5) сприяння впровадженню ресурсозберігаючих, безпечних та екологічно чистих технологій виробництва сільськогосподарської продукції та продовольства.

Ефективний розвиток цих відносин перетворить Україну в сильного конкурента в сфері реалізації на міжнародному аграрному ринку високоякісної та безпечної сільськогосподарської продукції й технологій. Це вимагає належного правового забезпечення, заснованого на ґрунтовних наукових дослідженнях. Аграрно-правова наука не лишилась осторонь цих вкрай важливих питань і взяла на себе сміливість формування наукових пропозицій і концепцій щодо врегулювання суспільних відносин, пов'язаних з реалізацією зазначених положень. Внаслідок цього, предмет аграрно-правового регулювання є динамічним та постійно розширює сферу впливу аграрно-правових норм на суспільні відносини.

Що стосується питання про правове регулювання суспільних відносин в сфері сталого аграрного (як головної складової сільськогосподарського) виробництва, актуальним залишається питання про межі та обсяг правового впливу на суспільні відносини в сфері аграрного виробництва на землях сільськогосподарського призначення правових норм галузей аграрного та земельного права. Як відомо, ці самостійні галузі права є найбільш взаємопов'язаними між собою.

Слушною з цього приводу видається думка Носіка В. В. про те, що «в органічному зв'язку земля – людина – природа визначальна роль належить саме землі, оскільки особливості землі як об'єкта правового регулювання суспільних відносин зумовлені її об'єктивними фізичними ознаками і функціями, які вона виконує в природі, економіці, суспільстві, а також суб'єктивними юридичними властивостями, які визначають її як об'єкт земельного права» [1, с. 26]. Дійсно, земельне право України охоплює майже всю сферу суспільних відносин щодо використання та охорони земельних ресурсів України. Однак, аграрно-правова доктрина визначає у складі предмета аграрного права як складову комплексу аграрних відносин саме земельні відносини, обґрунтовуючи це тим, що земля є основним засобом аграрного виробництва.

Як справедливо відмічає М. В. Шульга, «забезпечення продовольчої безпеки держави у процесі здійснення земельної та аграрної реформ безпосередньо пов'язано з підвищенням ролі земель сільськогосподарського призначення, станом використання та охорони цих земель, зменшенням залежності сільськогосподарського виробництва від несприятливих природнокліматичних умов, поліпшенням екологічного стану сільськогосподарських угідь» [2, с. 207]. Окрім цього, на думку О. М. Туєвої, з якою необхідно погодитись, «якість земель сільськогосподарського призначення значним чином впливає на якість продукції, тому щодо земельних ділянок, на яких вирощується органічна сільськогосподарська продукція, має встановлюватися спеціальний правовий режим» [3, с. 130]. Особливо важливого значення це питання набуває у зв'язку з прийняттям Закону України від 03.09.2013 р. № 425-18 «Про виробництво та обіг органічної сільськогосподарської продукції та сировини».

Аналізуючи погляди провідних науковців, треба відмітити, що окреслена проблема все ж потребує більш комплексного наукового дослідження. Однак вже зараз з упевненістю можна констатувати, що задля забезпечення сталого аграрного виробництва потребують більш досконалого

правового врегулювання нормами саме аграрного права відносини в сфері впровадження сучасних екологічно безпечних інноваційних технологій використання земель сільськогосподарського призначення.

Використані джерела:

1. Носік В. В. Розвиток доктрин земельного, аграрного та екологічного права у національній правовій системі України / В. В. Носік // Сучасні досягнення наук земельного, аграрного та екологічного права [текст] : збірник матеріалів круглого столу (24 травня 2013 року) / за ред. Шульги М. В., Саннікова Д. В. – Національний університет «Юридична академія України імені Ярослава Мудрого», Національна академія правових наук України. – Харків, 2013. – С. 24–26.
2. Шульга М. В. Землі сільськогосподарського призначення – передумова забезпечення продовольчої безпеки / М. В. Шульга // Актуальні проблеми правового забезпечення продовольчої безпеки України : монографія / О. М. Батигіна, В. П. Жушман, В. М. Корнієнко [та ін.]; за ред. : В. Ю. Уркевича, М. В. Шульги; Нац. ун-т «Юрид. акад. України ім. Ярослава Мудрого». – Х. : ФОРМ ШЕВЧЕНКО С. О., 2013. – С. 196–207.
3. Туєва О. М. Органічне землеробство в контексті екологізації аграрних правовідносин / О. М. Туєва // Аграрне право як галузь права, юридична наука і навчальна дисципліна: матер. Всеукр. кругл. стол. (м. Київ, 25 травня 2012 р.) / за заг. ред. проф. В. М. Єрмоленка, В. І. Курила, В. І. Семчика. – К.: НУБІП України, 2012. – С. 129–131.

Старосуд І. М., здобувач кафедри екологічного права Національного університету «Юридична академія України імені Ярослава Мудрого», суддя Донецького окружного адміністративного суду

ОСНОВНІ НАПРЯМКИ РОЗВИТКУ ЕКОЛОГІЧНОЇ ОСВІТИ В КОНТЕКСТІ АНАЛІЗУ ПІДСУМКОВОГО ДОКУМЕНТУ КОНФЕРЕНЦІЇ ОРГАНІЗАЦІЇ ОБ'ЄДНАНИХ НАЦІЙ З ПИТАНЬ СТАЛОГО РОЗВИТКУ (РІО + 20)

У червні 2012 року у Ріо-де-Жанейро відбулася чергова Конференція Організації Об'єднаних Націй з питань сталого розвитку, яка отримала назву Ріо + 20. Результатом роботи Конференції стало не тільки підбит-